

**'Industrieel samenspel binnen de industrie –
nationaal en internationaal –
en de overheid'**

Industriepoort' 1-11-2005'

Sjoerd Vollebregt, CEO Stork N.V.

Dames en heren,

Heel plezierig om hier vanmiddag het woord tot u te mogen richten.

Ik begin direct met een zaak die mij bezighoudt: China.

Onlangs sloten wij een samenwerkingsovereenkomst met het Chinese Shenyang Aircraft.

Niet lang daarna vroeg onze Chinese partner aan ons of we werk voor ze konden verrichten. En het ging daarbij in tegenstelling tot wat u wellicht verwacht om relatief eenvoudig werk. Het hoogwaardige ontwerpwerk namen ze zelf voor hun rekening! Dat komt nu dus ook al voor!

We moeten ons beeld over China aanpassen aan de actuele situatie. China is een volwaardige businesspartner. En het is dus niet zo simpel dat wij een veilig heenkomen kunnen zoeken in het high-end werk en de rest aan China over kunnen laten. We zullen ons moeten voorbereiden op de volgende fase. En die fase betekent dat we ons moeten instellen op het vervullen van verschillende rollen in internationale netwerken. Waarin China ook geregeld een leidende rol zal hebben. Ik kom later nog terug op die netwerken.

Nu bijna een jaar geleden, verscheen de industriebrief van het kabinet. Mijn eerste reactie was dat het wel een liefdesbrief leek. En in een interview op BNR Nieuwsradio voegde ik eraan toe dat ondanks deze brief het eerste afspraakje nog wel gemaakt moest worden.

Ondertussen zijn er gelukkig vele contacten geweest op alle niveau's en de kennismaking is verder verdiept. Een ook de bijeenkomst van vandaag staat in het teken van het nader kennismaken en aanhalen van de prille banden. Ik juich dat zeer toe.

Als vertegenwoordiger van Stork, een onderneming met een 179-jarige industriële historie, vond en vind ik die liefdesverklaring van het kabinet van vorig jaar volledig terecht.

Het is goed dat Nederland toen verklaard heeft echt te willen gaan knokken voor het behoud van de industriële motor van onze economie.

De industrie neemt immers 70% van de export voor haar rekening (goed voor 12% van de werkgelegenheid).

Er zijn veel goede initiatieven en er wordt veel goed werk verricht hier in Den Haag. Het glas lijkt duidelijk halfvol.

Sommige algemene maatregelen zijn echter rationeel waarschijnlijk prima doordacht maar in de praktijk werken ze contraproductief.

De richting is goed maar we moeten oppassen voor wat ik maar noem 'gemengde signalen'.

Wat moeten we in hemelsnaam met het bijhouden van mobiele belminuten door medewerkers? Alle gebruikers van een 'mobiele-telefoon-van-de-zaak' bij Stork, inclusief de leden van de Raad van Bestuur, werken maandelijks enige minuten verplicht aan een invulformulier op hun PC om de zakelijke belminuten te scheiden van de privé minuten.

Wie denkt dat dit bijdraagt aan onze economische groei en aan de weg voorwaarts lijkt toch duidelijk de weg kwijt te zijn.

Althans, zo komt het op mij over.

Vinden we dit nu werkelijk zo belangrijk en urgent? Zó belangrijk dat je ons daarmee bezig wilt laten zijn?

Als de overheid hier al niet durft te kiezen voor algemene en pragmatische maatregelen waar zou ze het dan wel kunnen?

Het zit duidelijk dieper. Willen wij Nederlanders, leiders, politici, vakbonden de beweging voorwaarts maken, dan moeten we gerichte bijdragen leveren.

In de arbeidsvoorwaardensfeer lijkt het er sterk op dat de vakverenigingen zich uitsluitend richten op het bewaken en behouden van de verworven rechten voor een selecte groep actieve leden, vaak ten koste van de jongere generaties.

Bij eerdere gelegenheden heb ik al een betoogd dat we ons beter kunnen richten op het vergroten van de cake, dan ons voortdurend en alleen maar richten op het nog beter verdelen ervan.

Actief werken aan het vergroten van de cake lijkt mij een betere denk- en werkrichting.

Het jarenlang bouwen aan een 'triple A' klantenbestand met een onderstroom van herhalingsopdrachten vraagt om technologisch vermogen en innovatieve kracht. Als Stork willen wij onze industriële basis in Nederland houden. Daarom, onder andere, investeren we al 179 jaar op rij structureel in innovatie. Dat besef is diepgeworteld in onze onderneming.

Om op het internationale toneel te kunnen blijven meespelen moeten Nederlandse bedrijven zorgen voor méér meerwaarde. De Nederlandse overheid moet dat aanvoelen, aanvullen en ook in het buitenland uitdragen.

We moeten als Nederlands bedrijfsleven spilfuncties innemen in internationale netwerken. En tegelijkertijd zorgen voor een goede verdediging tegen de concurrentie.

In de aanval moeten we zorgen voor door innovatie gevoede winnaars. Het middenveld moet een betrouwbare en soepele verbinding vormen tussen aanval en verdediging. Daar moeten ook op effectieve en pragmatische wijze de gaten worden gedicht.

Wanneer de vraag naar producten en diensten vervolgens niet overeenkomt met beschikbare capaciteit, moeten wij flexibiliteit hebben ingebouwd bij onszelf en in de toeleveringsketen. Daarvoor is een cultuuromslag nodig.

We dienen te beseffen dat grote internationale concerns voorspelbare en betrouwbare partners zoeken voor hun zogenaamde 'extended enterprises'.

Deze concerns zijn als netwerken die de hele wereld omvatten. Bedrijven als Airbus en Boeing kunnen het zich niet veroorloven om met 'zo maar' een partner in zee te gaan.

Die partnerbedrijven, ook Stork dus, moeten degelijke en betrouwbare businesspartners zijn en een lange termijn technologievisie hebben. Er is sprake van een wederzijdse verbondenheid waarbij de opdrachtgever verwacht dat de leverancier steeds weer nieuwe competenties toevoegt.

Voorspelbaar zijn en leveren wanneer het gevraagd wordt zijn essentieel in dit verband.

Er lijkt een steeds groeiende vraag naar part time werk te bestaan. Waarbij men in feite zegt: 'Ik werk wanneer het mij uitkomt in plaats van wanneer het voor de klant uitkomt'.

Te veel inspelen op deze wens zet onze ambities onder druk.

Een mentaliteit van 'ik ben voor deze week weer klaar' maakt zo iets onmogelijk.

Onlangs werd onder studenten gemeten dat maar liefst 85% van hen later part time wil werken. Dit leidt tot een onevenredig grote hoeveelheid administratie en vooral planningproblemen. Dit is 'killing' voor de productiviteit van Nederland, voor onze flexibiliteit en ons oplossend vermogen.

Ik vraag mij wel eens af of de dinosauriërs wellicht ook hun eigen 'China' hadden waarvoor ze de ogen sloten....

Een goed samenspel tussen overheid en industrie basisvoorwaarde.

In dat verband maak ik mij zorgen over het feit dat EZ zijn rol met steeds minder verve lijkt te kunnen spelen.

Er zijn sterkere en rijkere departementen zoals O&W en zeker Financiën.

Zij mogen EZ niet alleen de kastanjes uit het vuur laten halen. Zij moeten juist ook EZ van munitie voorzien en versterken. En dit gaat verder dan op basis van meevallende aardgasbaten een beetje Sinterklaas spelen.

Het gaat om een diepgeworteld geloof in het feit dat we daadwerkelijk de cake moeten vergroten. En daar dan gerichte acties en middelen aan verbinden.

In het omzettingsproces van innovatie naar product worden grote ondernemingsrisico's genomen en is flankerend overheidsbeleid in de vorm van bijvoorbeeld ontwikkelingskredieten en subsidies broodnodig. Overheden dienen dat te beseffen en rekening te houden met deze wederzijdse verbondenheid.

Gelukkig is het zo dat fundamenteel onderzoek wordt ondersteund door de overheid. Dat geldt ook voor risicodragende ontwikkelingen. Maar bij de industrialisatie van technologie, het moment waarop de écht grote risico's worden aangegaan valt een groot gat.

Ik vrees dat een dergelijk gat ook zichtbaar zal zijn in de luchtvaartbrief die onderweg is. Wel vleugels en een staart, maar geen romp. Dat zou jammer zijn, want dan kom je niet van de grond.

Dat een gericht industriebeleid mogelijk en succesvol kan zijn, blijkt uit onze prestaties in de lucht- en ruimtevaart. Zo'n negen jaar geleden, na het faillissement van Fokker, heeft de Nederlandse overheid haar nek uitgestoken voor de ontwikkeling van zowel de Airbus A380 als de Joint Strike Fighter, het zogenoemde 'dubbelbesluit'.

Daardoor is uit de as van vliegtuigbouwer Fokker een modern industrieel kenniscluster ontstaan met een orderportefeuille van - bij ons alleen al - meer dan 10 miljard euro en directe structurele, hoogwaardige en langdurige werkgelegenheid voor meer dan drieduizend medewerkers. Om nog maar niet te spreken van de uitgebreide keten van toeleveranciers, veelal uitstekende MKB-bedrijven, die hieraan verbonden is.

Willen we bij de technologische en innovatieve koplopers horen, dan moeten we ons willen onderscheiden en onze nek uit durven steken. De Nederlandse overheid heeft dat met JSF duidelijk gedaan door juist niet van de plank te kopen. Maar mee te ontwikkelen als partner.

Door niet van de plank te kopen maar mee te ontwikkelen als partner, ondanks de daarna verbonden risico's, hebben we in woord en daad duidelijk gemaakt dat we geen derde rangsland willen zijn.

Door participatie van de Nederlandse overheid in de ontwikkeling van de Joint Strike Fighter speelt de industrie mee in de Champions League van de internationale luchtvaart.

Met van de plank kopen doe je zogenaamd, maar niet echt, mee. En voor de goede orde: bij de Olympiade moet je wel willen meedoen om überhaupt te kunnen winnen.

Dames en heren, ik sluit af.

We beschikken in Nederland nu gelukkig over een industriebrief en een industriebeleid.

Dat zijn prachtige verworvenheden.

Veel zaken gaan goed.

Maar laten we ons blijven richten op doelen en dan pas op middelen.

Zo schep je kansen.

Voor de Industrie,

Voor de BV Nederland

en voor zijn inwoners.

En daar moet het de overheid om te doen zijn.

Ik dank u voor uw aandacht.